

- надання звітів про моніторинг програм відповідним замовникам програм;
- внесення пропозицій відповідним замовникам програм щодо проведення позапланового оцінювання програм у зв'язку з даними моніторингу, які свідчать про суттєві відхилення фактичних показників від запланованих результатів;
- здійснення заходів щодо громадського моніторингу реалізації програм.

Отже, в Україні процес формування цілісного підходу до моніторингу та оцінювання регіональних програм розвитку лише розпочався. Використання закордонного досвіду щодо створення системи моніторингу та оцінювання регіональних програм сприятиме підвищенню ефективності державного управління розвитком регіонів.

Список використаних джерел

1. **Ведунг Е.** Оцінювання державної політики і програм : пер. з англ. / Е. Ведунг. – К. : Всеуито, 2003. – 350 с.
2. **Лендзел М.** Моніторинг та оцінювання стратегій і програм регіонального розвитку в Україні / Лендзел М., Винницький Б., Ратейчак Ю. – К. : К.І.С., 2007. – 120 с.
3. **Про внесення** змін до Порядку проведення моніторингу результатів діяльності Кабінету Міністрів України та Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 лип. 2006 р. № 916. – Режим доступу : www.search.ligazakon.ua>l_doc2.nsf/link1/КР060916.html.
4. **Про державні** цільові програми : Закон України від 18 берез. 2004 р. № 1621-IV. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua>go/1621-IV.
5. **Про затвердження** Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лип. 2006 р. № 1001. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua>laws/show/1001-2006-п.
6. **Про затвердження** Методики визначення комплексної оцінки результатів соціально-економічного розвитку регіонів: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 лют. 2004 р. № 113. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua>laws/831-2004-п.
7. **Про паспорти** бюджетних програм : наказ Міністерства фінансів України від 29 груд. 2002 р. № 1098 (зі змінами й доповненнями, внесеними наказами Міністерства фінансів України від 1 листоп. 2004 р. № 687, від 14 квіт. 2006 р. № 363). – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.
8. **Рудніцька Р.** Діагностика організаційної культури місцевої влади : зб. наук. пр. / Р. Рудніцька, О. Людкевич, Р. Лесечко. – Л. : ЛРІДУ УАДУ, 2003. – Вип. 3 : «Ефективність державного управління». – С. 172 – 177.
9. **Шаров Ю. П.** Основи професійної підготовки державних службовців : навч. посіб. / Ю. П. Шаров, Т. В. Маматова, І. А. Чикаренко // Результативність та якість діяльності державного службовця / за заг. ред. Є. І. Бородіна [та ін.]. – Х. : Магістр, 2003. – 212 с.

Надійшла до редколегії 31.05.13

Андрій ПІНЧУК

*Національна академія державного управління
при Президентові України*

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКІВ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Розглядається питання відповідності державного регулювання ринків страхових послуг в Україні стандартам Європейського Союзу. Доводиться необхідність удосконалення українського законодавства у сфері страхування. Визначаються основні шляхи такого вдосконалення та надаються конкретні рекомендації щодо його адаптації до законодавства Європейського Союзу.

Ключові слова: державне регулювання, ринки фінансових послуг, страхування, євроінтеграція, адаптація законодавства.

Андрей Пинчук. Усовершенствование государственного регулирования рынков страховых услуг в контексте евроинтеграции Украины

Рассматривается вопрос соответствия государственного регулирования рынков страховых услуг в Украине стандартам Европейского Союза. Доказывается необходимость усовершенствования украинского законодательства в сфере страхования. Определяются основные пути такого усовершенствования и даются конкретные рекомендации по его адаптации к законодательству Европейского Союза.

Ключевые слова: государственное регулирование, рынки финансовых услуг, страхование, евроинтеграция, адаптация законодательства.

Andrii Pinchuk. Improvement of state regulation of financial services markets in the context of eurointegration in Ukraine

The question about equivalence of state regulation of financial services markets in Ukraine with standards of European Union is reviewed. Conclusions about the necessity of improvement of Ukrainian insurance legislation are made. The main ways of such improvement are defined and specific recommendations of its adaptation to legislation of European Union are given.

Key words: governmental regulation, financial services markets, insurance, eurointegration, adaptation of legislation.

До основних засад української зовнішньої політики офіційно віднесено інтеграцію України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі (ЄС) та, зокрема, перехід на європейську модель ринкового нагляду [3]. Тому питання адаптації законодавства України, що регулює фінансові послуги до європейських норм, є не лише складовою загального вдосконалення системи державного регулювання ринків фінансових послуг, але й невід'ємною передумовою подальшої євроінтеграції України та її вступу в майбутньому в ЄС.

Відповідно до ст. 51 Угоди про партнерство та співробітництво між

Україною і Європейськими Співтовариствами (Європейським Союзом) та їх державами-членами від 16 червня 1994 р. Україна взяла на себе зобов'язання поступового приведення національного законодавства у відповідність до законодавства ЄС у визначених сферах. До таких сфер належить і законодавство про фінансові послуги [5]. Зокрема, реформування та адаптації до законодавства ЄС потребує українське законодавство, що регулює ринок страхових послуг. Активна участь вітчизняних страхових компаній у міжнародних страхових відносинах, про що свідчить відкриття та подальша лібералізація українського фінансового ринку в умовах вступу до Світової організації торгівлі (СОТ), вимагають уніфікації стандартів державного страхового нагляду та регулювання в Україні, приведення їх у відповідність до положень, розроблених Міжнародною організацією у сфері нагляду за страховою діяльністю (IAIS), та директив ЄС.

При цьому Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» не виділяє жодних особливостей державного регулювання ринків страхових послуг, а чинний Закон України «Про страхування», прийнятий в 1996 р., майже повністю застарів.

Питанню вдосконалення державного регулювання ринків страхових послуг та його адаптації до європейських стандартів присвячені праці таких відомих українських учених, як В. Д. Базилевич, О. Д. Вовчак, В. М. Геєць, Л. М. Горбач, І. С. Гуцал, О. Л. Дорош, Ю. О. Заїка, О. М. Залетов, М. І. Камлик, Н. І. Клименко, Н. І. Машина, М. В. Мних, С. С. Осадець, С. К. Реверчук, О. О. Слюсаренко, В. В. Сопко, В. О. Шевчук та ін. Дослідження у сфері адаптації українського законодавства до європейських стандартів переважно зосереджувалися на вивченні механізмів державного управління ринками страхових послуг у конкретних країнах (Німеччині, Франції, Польщі тощо). Однак не проводилися комплексні дослідження щодо особливостей адаптації українського законодавства у сфері державного регулювання страхування до європейських наднаціональних нормативно-правових актів, що є метою нашої статті.

У ЄС регулювання страхування здійснюється на підставі:

– Першої директиви ради 73/239/ЄЕС від 24 липня 1973 р. щодо гармонізації законів та підзаконних актів стосовно започаткування та ведення діяльності прямого страхування, іншого ніж страхування життя;

– Другої директиви ради 88/357/ЄЕС від 22 червня 1987 р. щодо узгодження законів, підзаконних та адміністративних положень стосовно прямого страхування, іншого ніж страхування життя, яка визначає положення для спрощення ефективного користування свободою надання послуг та про внесення змін до директиви 73/239/ЄЕС;

– Третьої директиви ради 92/49/ЄЕС від 18 червня 1992 р. щодо узгодження законів, підзаконних та адміністративних положень, які

стосуються прямого страхування, іншого ніж страхування життя, та про внесення змін до директив 73/239/ЄЕС і 88/357/ЄЕС, директиви ради 73/240/ЄЕС від 24 липня 1973 р. щодо скасування обмежень свободи підприємництва у сфері прямого страхування, іншого ніж страхування життя;

– Директиви 2009/138/ЄС Європейського парламенту та ради від 25 листопада 2009 р. «Про початок і ведення діяльності у сфері страхування і перестрахування, включаючи платоспроможність II» та деяких інших законодавчих актів ЄС.

Ряд особливостей державного регулювання ринків страхових послуг, запроваджений цими директивами, не знайшов свого відображення в Законі України «Про страхування». Водночас їх імплементація в українське законодавство значно поліпшила б ефективність державного регулювання ринками страхування.

Так, на нашу думку, варто закріпити в українському законодавстві як додаткову підставу для відмови регулятора у видачі ліцензії на страхування наявність тісного зв'язку між страховою компанією та іншою фізичною чи юридичною особою, якщо регулятор матиме підстави вважати, що такий зв'язок перешкоджатиме ефективному здійсненню його наглядової функції. Зазначена норма, закріплена в ст. 8 Першої директиви ради 73/239/ЄЕС [7], може значно зменшити корупційні ризики під час виконання регулятором своїх повноважень. Сьогодні ж порядок видачі ліцензії на страхування передбачає перевірку вищої економічної освіти керівництва страхової компанії, проте не передбачає перевірки його зв'язків із посадовими особами регулятора. У той самий час якщо відсутність економічної освіти у керівництва страхової компанії завдає шкоди лише їй та клієнтам, то корупційні зв'язки завдають шкоду всьому ринку страхових послуг і навіть більше – усій системі державного управління, нівелюючи її наглядову функцію та дискредитуючи її.

Також доцільно було б запозичити із законодавства ЄС повноваження регулятора, які б надавали йому змогу у виняткових випадках обмежувати або забороняти вільне розпорядження активами страхової компанії, якщо державний регулятор має підстави вважати, що фінансова ситуація страхової компанії буде погіршуватися і в подальшому (у випадку якщо страхова компанія не відповідає встановленим державою вимогам щодо створення достатніх страхових резервів або якщо їх обсяг зменшився, а також якщо нормативний рівень платоспроможності падає нижче за рівень гарантійного фонду страхової компанії). Згідно з українським законодавством сьогодні у регулятора залишається можливість провести санацію страхової компанії. Проте європейський підхід видається нам набагато виваженішим, оскільки він дозволяє регулятору втрутитися більш вчасно, не доводячи справу до санації, і тим самим завчасно запобігти банкрутству організації. Крім

того, надання регулятору можливості обмежувати розпорядження активами страхової компанії у випадках появи сумнівів у його фінансовому стані та платоспроможності значно зменшило б кількість таких небезпечних кримінальних злочинів, як фіктивне банкрутство (регулятор не дозволив би перевести активи компанії на підставних осіб).

Заслужують на увагу і положення ст. 15 (а) Директиви ради 73/239/ЄЕС [7], що передбачають вимоги до страхових компаній, які здійснюють страхування ризику кредитування, встановлювати резерв вирівнювання. На нашу думку, удосконалення українського законодавства у сфері страхування повинно відбуватися шляхом не внесення окремих змін до чинного законодавства (які ведуть лише до тимчасового вирішення проблем), а розробки та ухвалення якісно нової редакції Закону України «Про страхування» – редакції, у якій українське законодавство про страхування, зокрема про державне регулювання ринків страхових послуг, буде приведено у відповідність до європейського. Прийняття нової редакції закону вирішить ряд питань, пов'язаних із необхідністю узгодження Закону України «Про страхування» та Цивільного кодексу України, законів «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», «Про недержавне пенсійне забезпечення» та інших нормативно-правових актів.

Процес державного регулювання ринків страхових послуг можна значно поліпшити введенням обмеження щодо організаційно-правової форми страхових компаній. Якщо страхові компанії будуть створюватися лише у формі акціонерного товариства, то інформація щодо їх діяльності буде відкритою, оскільки їх звітність публікуватиметься в засобах масової інформації та на сайті Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, також буде відкрита інформація про власників. Це дасть можливість Нацкомфінпослуг ефективно здійснювати контроль за страховими компаніями, а страхувальникам – можливість вільно відстежувати результати діяльності цих компаній без додаткового звернення до них.

Запропоновані зміни повністю відповідають не тільки останнім світовим тенденціям регулювання страхових послуг, а також тенденціям зміни законодавства України в цьому напрямі (нова редакція Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», зміни до Закону України «Про банки і банківську діяльність»).

У новій редакції Закону України «Про страхування» держава повинна вдосконалити питання дозволів на транскордонне страхування. Так, на нашу думку, на законодавчому рівні необхідно заборонити транскордонне страхування, крім страхування ризиків, пов'язаних із морськими перевезеннями, комерційною авіацією, запуском космічних ракет і фрахтом (включаючи супутники) в разі, якщо об'єктом страхування є майнові інтереси, пов'язані з товарами, які транспортуються, та/або

транспортним засобом, яким вони транспортуються, та/або будь-яка відповідальність, що виникає у зв'язку з таким транспортуванням. Здійснення ж посередницької діяльності на користь цих страхових компаній-нерезидентів зі страхування таких ризиків може бути дозволено. Після певного перехідного періоду (наприклад, через п'ять років) заборону посередницької діяльності страховими посередниками на території України можна буде скасувати, що передбачено відповідними зобов'язаннями України щодо вступу до СОТ.

Удосконалення потребує і питання щодо державного регулювання фінансових послуг із перестрахування. Зазначений напрям фінансових послуг поки що не врегульований українським законодавством. Водночас професійне перестрахування існує майже в усіх країнах світу і відповідно до Директиви ЄС 2005/68/ЄС таку діяльність урегульовано на тих самих принципах, що й діяльність звичайних страхових компаній. Ми вважаємо, що аналогічний принцип регулювання має бути закладений і в українському законодавстві.

Реформування системи державного управління ринками фінансових послуг в Україні (зокрема, страхування) повинно супроводжуватися запровадженням нового порядку реєстрації страхової компанії, порядку, наближеного до європейських стандартів. Крім того, на законодавчому рівні доцільно запровадити обов'язок страхової компанії систематично подавати органу, що здійснює державне регулювання у сфері небанківських фінансових послуг, інформацію про перелік пов'язаних осіб із метою здійснення зазначеним органом пруденційного нагляду за страховою компанією. Необхідність такої норми ґрунтується на міжнародній практиці, яка свідчить, що більшість банкрутств страхових компаній було зумовлено саме укладанням численних угод на невиправдано вигідних умовах для страхувальників, що підірвало платоспроможність страхової компанії.

У межах реформування державного управління ринками страхування, філії страхових компаній-нерезидентів для здійснення страхової діяльності на території України повинні отримати ліцензію у відповідного державного регулятора. Принциповою відмінністю від чинного порядку отримання ліцензії має стати те, що державний регулятор зможе в оперативному режимі отримувати інформацію про фінансовий стан страхової компанії-нерезидента, розташованої за межами України, і співпрацювати з відповідним іноземним регулятором. Однією з умов діяльності страхових компаній-нерезидентів є підписання меморандуму про взаєморозуміння з іноземними регуляторами.

Ефективне державне регулювання ринків неможливе без чіткої дефініції поняття «істотної участі». Світова практика доводить, що акціонери страхових компаній мають дуже вагомий вплив на їх діяльність, тому в умовах адекватного менеджменту та якісних резервів ці компанії можуть стати неплатоспроможними через неадекватні дії

акціонерів. У країнах ЄС, США, Канади визнаним порогом, який визначає акціонера страхової компанії як власника істотної участі, є пакет 10 % акцій. Зважаючи на особливості корпоративного законодавства України, у новій редакції Закону України «Про страхування» доцільно буде встановити порогові значення пакетів акцій 25 %, 50 %, 75 %, перехід власності на які вимагає попереднього дозволу державного регулятора у сфері фінансових послуг. Сутність попередньої згоди державного регулятора фінансових послуг на зміну власників істотної участі страхової компанії полягає в тому, що регулятор завчасно має знати наступного її власника, оскільки при зміні власників змінюється перелік осіб, які мають вплив на формування політики діяльності страховика.

На законодавчому рівні державою мають також бути введені вимоги до корпоративного управління страховою компанією. Серед таких вимог, зокрема, наявність переліку обов'язкових органів управління страховою компанією. Міжнародна практика свідчить про необхідність законодавчого регулювання корпоративного управління, оскільки це є єдиним способом досягнення відкритості страхової компанії та захисту страхувальників від можливого неякісного управління нею. Державний регулятор у сфері фінансових послуг повинен буде наглядати за відповідністю системи корпоративного управління страховою компанією державним вимогам.

Певного законодавчого посилення потребує контроль за діяльністю та фінансовими показниками страхових компаній. Наприклад, доцільним може бути встановлення обов'язку страхової компанії проходити щорічний аудит у зовнішнього аудитора. При цьому зовнішній аудитор має бути незалежним та внесеним до реєстру аудиторів, що можуть проводити аудиторські перевірки фінансових установ. Крім стандартних обов'язків зовнішнього аудитора новою редакцією Закону України «Про страхування» доцільно запровадити обов'язок інформувати державний регулятор у сфері фінансових послуг у випадку, якщо зовнішній аудитор має підстави вважати, що фінансовий стан страхової компанії погіршився, система внутрішнього аудиту працює неадекватно або є якісь інші порушення страхового законодавства.

Більшість питань адаптації українського страхування до законодавчих норм ЄС стосується всіх видів страхування. Проте, адаптуючи законодавство України (зокрема, у сфері державного управління страховими ринками), необхідно зважати на те, що в Європейському законодавстві державне регулювання деяких конкретних страхових послуг характеризується певною специфікою та наявністю власних регуляторних джерел. Особливо це стосується такого сегменту ринку страхових послуг, як страхування життя. В Україні немає спеціалізованого нормативно-правового акта, який би визначав особливості державного регулювання страхових послуг зі страхування життя. Що ж стосується ЄС, то впродовж тривалого часу в ЄС приймалася велика кількість директив, які врегульовували питання страхування життя. Це створило значну кількість

колізій та суперечностей між ними. Виникла необхідність узгодження всіх законодавчих актів ЄС із цього питання в одну послідовну та логічну директиву. У результаті у 2002 р. було ухвалено Директиву Європейського Парламенту та ради 2002/83/ЄС від 5 листопада 2002 р. про страхування життя [6]. У цій директиві міститься визначення поняття страхової компанії, яке не дозволяє страховим компаніям з третіх країн, що працюють у межах Європейського співтовариства, через представництво користуватися свободою надавати послуги, що затверджено в Договорі про заснування ЄС [1, с. 21]. Директива стосується як індивідуальних, так і групових полісів страхування життя, проте не поширюється на управління груповими пенсійними фондами. У директиві також розрізняються договори, які клієнти укладають із власної ініціативи, та всі інші договори, що потребують вищого рівня захисту прав споживачів, зокрема з боку органів державного регулювання ринків фінансових послуг.

Порівняно з європейським українське законодавство містить меншу кількість видів страхування життя. Зокрема, відсутні такі види (у тому випадку, якщо ця діяльність є предметом нагляду компетентних органів влади):

- система страхування, суть якої полягає у створенні групою осіб спільного фонду і здійснення виплати особі, яка переживе решту учасників фонду;

- системи виплат, суть яких полягає у здійсненні погоджених наперед разових або періодичних виплат як компенсації за те, що особа бере на себе визначені зобов'язання на конкретний термін [2, с. 57].

Існують розбіжності з моделлю державного управління ринками страхових послуг і у сфері легалізації страхування життя. У директиві 2002/83/ЄС встановлена вимога щодо надання інформації про наявних мажоритарних акціонерів перед отриманням ліцензії (ст. 8). Зміна обсягу пакету акцій, які належать або будуть належати мажоритарному акціонеру, вимагає інформування ним компетентних органів при досягненні певних порогів (ст. 15). У зазначеній статті додатково встановлюється вимога до юридичної особи, яка має намір займатися страховою діяльністю, інформувати компетентний орган про мажоритарних акціонерів (юридичних чи фізичних осіб) або членів, які безпосередньо або опосередковано пов'язані з цим суб'єктом. Крім того, особи, які мають намір стати мажоритарними акціонерами страхової компанії, повідомляють компетентний орган про розмір їх майбутньої частки у страховій компанії, якщо їх частка буде дорівнювати або стане більшою ніж 20 %, 33 % та 50 % від усього обсягу голосів акціонерів.

На жаль, в Україні ця норма не може бути імплементована найближчим часом, оскільки частиною першою ст. 2 Закону України «Про страхування» дозволяється створювати страхові установи у формі акціонерних, повних, командитних товариств або товариств з додатковою відповідальністю згідно із Законом України «Про господарські

товариства». На нашу думку, таке різноманіття організаційно-правових форм господарських товариств значно ускладнює державне регулювання ринку страхових послуг та нагляд за здійсненням страхової діяльності. Цілком доцільним було б звернення до тривалої європейської практики, відповідно до якої страхові компанії утворюються лише у формі акціонерного товариства, що закріплено в законодавстві більшості цих країн.

Після закріплення в українському законодавстві норми щодо акціонерного товариства як єдиного виду юридичної особи, яка може провадити страхову діяльність, можливим є надання державному регулятору у сфері фінансових послуг широких повноважень щодо контролю за мажоритарними акціонерами страхової компанії.

Директивою 2002/83/ЄС також встановлюються обов'язкові державні вимоги до інвестування коштів страхових резервів та правила диверсифікації інвестицій. У ст. 30 Закону України «Про страхування» зазначено, що кошти страхових резервів повинні розміщуватися з урахуванням безпечності, прибутковості, ліквідності, диверсифікованості, а також міститься перелік категорій таких активів. Крім того, у законі зазначено, що обмеження щодо максимальних обсягів активів кожної категорії, вимоги до якості таких активів, вимоги щодо наявності та рівня кредитного рейтингу активів певних категорій та/або банків і емітентів цінних паперів, у яких розміщуються кошти страхових резервів, встановлюються уповноваженим органом у сфері державного регулювання небанківських фінансових послуг [4].

Водночас європейське законодавство, а саме директива 2002/83/ЄС не надає державним регуляторам права на свій розсуд змінювати вимоги до кількісних показників страхових резервів. У ст. 24 директиви чітко визначені відсоткові пороги, якими повинні користуватися страхові компанії під час інвестування своїх активів [6].

На нашу думку, вимоги до інвестування активів страхових компаній відповідно до європейської практики державного управління ринками фінансових послуг повинні встановлюватися Верховною Радою України на рівні закону України, а не підзаконними нормативно-правовими актами (оскільки інвестування активів страхової компанії безпосередньо впливає на рівень його фінансової стійкості та ймовірність його банкрутства, а отже, є одним із ключових питань у сфері фінансової політики держави). Так само не відповідають нормам *acquis communautaire* вимоги щодо створення мінімального гарантованого фонду страхової компанії. Відповідно до частини другої ст. 30 Закону України «Про страхування» мінімальний розмір статутного капіталу страхової компанії, який займається видами страхування іншими, ніж страхування життя, встановлюється в сумі, еквівалентній 1 млн євро, а страхової компанії, яка займається страхуванням життя, – 1,5 млн євро за валютним обмінним курсом валюти України [11]. У той самий час у пункті 2 директиви 2002/83/ЄС зазначено, що гарантійний фонд

страхової компанії, яка здійснює страхування життя, повинен бути майже вдвічі більшим, тобто становити мінімум 3 млн євро.

Незважаючи на необхідність приведення українського законодавства у відповідність до стандартів ЄС, ми не можемо вважати доцільним негайне підвищення вимог щодо розміру гарантійного фонду страхової компанії до європейських стандартів. Пояснюється це суттєвою відмінністю макроекономічних показників країн-членів ЄС та України, а також загальною слабкістю та недостатнім розвитком ринку страхових послуг (особливо щодо страхування життя) порівняно з державами-членами ЄС.

Таким чином, на сьогодні державне регулювання ринків страхових послуг в Україні все ще не повністю відповідає європейським стандартам. Його адаптація повинна супроводжуватися зміною ряду нормативно-правових актів у сфері страхування (зокрема, розробкою та прийняттям якісно нової редакції Закону України «Про страхування») та імплементацією в них європейських норм. Водночас удосконалення державного управління у сфері ринків фінансових послуг не повинно зводитися до механічного перенесення законодавчих норм, звичних для європейських країн, на український ґрунт. Усі реформи державного управління ринками фінансових послуг повинні проводитися відповідно до реалій української економіки.

Перспективи подальших досліджень цього питання полягають у розробленні проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України та виклад Закону України «Про страхування» в новій редакції, у якому будуть враховані вимоги ЄС до страхової діяльності та, зокрема, до державного управління у сфері страхових послуг.

Список використаних джерел

1. **Договір** про заснування Європейської Спільноти // Конституційні акти Європейського Союзу. Частина I / упоряд. Г. Друзенко ; за заг. ред. Т. Качки. – К. : Юстініан, 2005. – 512 с.
2. **Огляд** стану адаптації законодавства України до *acquis communautaire* / за ред. Зеркаль О. – К. : Ніка-Прінт, 2006. – 515 с.
3. **Про засади** внутрішньої та зовнішньої політики : Закон України від 1 лип. 2010 р. № 2411-VI // Відом. Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – Ст. 527.
4. **Про страхування** : Закон України від 7 берез. 1996 р. № 85/96-ВР // Відом. Верховної Ради України. – 1996. – № 18. – Ст. 78.
5. **Угода** про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 24. – Ст. 1794.
6. **Directive** 2002/83/EC of the European Parliament and of the Council of 5 November 2002 concerning life assurance // Official Journal L 345, 19.12.2002, P. 1 – 51.
7. **First Council Directive** 73/239/EEC of 24 July 1973 on the coordination of laws, regulations and administrative provisions relating to the taking-up and pursuit of the business of direct insurance other than life assurance // Official Journal L 228, 16.8.1973, P. 3 – 19.

Надійшла до редколегії 08.07.13